

Yükseköğretim ve Politika

Dünyada Öğretmen Açığı: 44 Milyon Öğretmen Nereden Bulunacak?

UNESCO'ya göre 2030'a kadar 44 milyon ek öğretmen gerekiyor. Öğretmen açığının nedenleri, mesleğin cazibesi ve Türkiye'deki farklı tablo.

Yükseköğretim ve Politika

Dünyada Öğretmen Açığı: 44 Milyon Öğretmen Nereden Bulunacak?

bote.web.tr**BELGE BİLGİLERİ**

Belge kodu	BT-012
Yazı no	12
Sürüm	1.0
Sürüm tarihi	28 Eylül 2026
İçerik izi	38C2 646C A4E0
Yayımlayan	bote.web.tr

GÜNCELLİK KONTROLÜ

Bu belgeyi kullanmadan veya paylaşmadan önce güncelliğinden emin olunuz. QR kodu okutun ya da adrese girin: elinizdeki sürümün güncel olup olmadığını ve sonradan düzeltilen bir hata bulunup bulunmadığını gösterir.

bote.web.tr/d/bt-012/1-0

Hatalar düzeltildikçe yeni sürüm yayımlanır; bütün değişiklikler sitede sürüm geçmişiyle listelenir.

Bu belge tamamen ücretsizdir. Size satmaya çalışanlara itibar etmeyiniz.

Güncelliği kontrol et

İÇİNDEKİLER

1. 44 milyon öğretmen
2. Açığın nedenleri
3. Açık nasıl ölçülür?
4. Çözüm önerileri
5. Türkiye'de farklı bir tablo
6. Sayı kadar nitelik
7. Öğretmen adayları için ne anlama geliyor?
8. Sonuç
9. Özet
10. Sık sorulan sorular
11. Kaynaklar
12. Atıf

Dünya genelinde okullar giderek büyüyen bir sorunla karşı karşıya: yeterli sayıda öğretmen bulmak ve onları meslekte tutmak. Bu yazıda UNESCO'nun küresel öğretmen raporundaki verileri, sorunun nedenlerini ve Türkiye'deki farklı tabloyu dengeli bir bakışla ele alıyoruz.

44 milyon öğretmen

UNESCO ve Eğitim 2030 için Uluslararası Öğretmen Görev Gücü'nün 2024'te yayımladığı ilk küresel öğretmen raporu çarpıcı bir tahmin içeriyor: evrensel ilk ve ortaöğretim hedefine 2030'a kadar ulaşmak için dünyada **44 milyon ek öğretmen** gerekiyor. Bu ihtiyacın yaklaşık üçte biri, yani 15 milyon öğretmen, Sahra altı Afrika'da.^[1] UNESCO raporun tanıtımında, öğretmen açığının yalnızca yeni öğretmen yetiştirmekle değil, mesleğin dönüştürülmesiyle de ilgili olduğunu vurguladı.^[2]

Açığın nedenleri

Rapor, öğretmen açığını tek bir nedene bağlamaz. Bazı bölgelerde okul çağındaki nüfusun hızla artması, bazı bölgelerde ise öğretmenlerin emekliliği ve meslekten ayrılması belirleyici. Yüksek gelirli ülkelerde sorun, yeni öğretmen yetiştirmekten çok mevcut öğretmenleri meslekte tutmakla ilgili.^[1]

Bu tablo, öğretmenlik mesleğinin cazibesiyle doğrudan bağlantılı. OECD'nin TALIS 2018 araştırmasına göre katılan OECD ülkelerindeki öğretmenlerin yalnızca yüzde 26'sı mesleklerinin toplumda değer gördüğünü düşünüyor.^[3] Mesleğin değer görmediğini düşünen öğretmenlerin oranının yüksek olması, yeni kuşakların öğretmenliği tercih etmesini de zorlaştırıyor.

Açık nasıl ölçülür?

Öğretmen açığı tek bir sayıyla ölçülmez. Raporlarda en sık kullanılan göstergeler şunlardır:

Gösterge	Ne anlatır?
Öğrenci-öğretmen oranı	Bir öğretmene düşen ortalama öğrenci sayısı; açığın ilk göstergesi
Nitelikli öğretmen oranı	Gerekli asgari eğitimi almış öğretmenlerin payı
Meslekten ayrılma oranı	Her yıl mesleği bırakan öğretmenlerin payı
Emeklilik projeksiyonları	Önümüzdeki yıllarda emekliye ayrılacak öğretmen sayısı

UNESCO raporunun 44 milyonluk tahmini bu göstergelerin birlikte değerlendirilmesine dayanır: yeni açılacak öğretmen kadrolarının yanında meslekten ayrılanların yerine alınması gereken öğretmenleri de kapsar.^[1] Bu nedenle açık yalnızca "yeni öğretmen yetiştirme" sorunu değil, aynı zamanda "mevcut öğretmeni tutma" sorunudur.

Çözüm önerileri

Uluslararası kuruluşların önerileri birkaç başlıkta buluşuyor:

Alan	Öneri
Hazırlık	Nitelikli öğretmen eğitimi ve güçlü uygulama deneyimi
Mesleğe başlangıç	Yapılandırılmış uyum ve mentorluk programları
Kariyer	Deneyimi görünür kılan ve farklı roller sunan kariyer yapıları
Çalışma koşulları	Makul iş yükü, uygun ücret ve destekleyici okul ortamı
Mesleki özerklik	Öğretmenlerin sınıf kararlarında profesyonel olarak güvenilmesi

OECD'nin öğretmen politikalarına ilişkin raporu, bu alanların birbirinden bağımsız ele alınamayacağını, öğretmenliği cazip kılmamanın bütünlüklü bir politika gerektirdiğini vurgular.^[4] Mesleğe başlangıçtaki desteğe ilişkin araştırmalar da uyum ve mentorluk programlarının öğretmenlerin meslekte kalması üzerinde çoğunlukla olumlu etkiler gösterdiğini bildiriyor.^[5]

Türkiye'de farklı bir tablo

Türkiye'de öğretmen arzı ile ihtiyaç arasındaki ilişki, küresel tablodan farklı bir görünüm sunuyor. Bazı alanlarda eğitim fakültelerinden mezun olanların sayısı, yapılan atama sayısının belirgin biçimde üzerinde. Öğretmen yetiştirme kapasitesinin MEB'in ihtiyacıyla uyumlu hâle getirilmesi, MEB ile YÖK'ün uzun süredir gündeminde yer alıyor.^[6] Bu politika, bazı öğretmenlik programlarında kontenjanların azaltılmasıyla sonuçlandı. BÖTE bu durumun en belirgin örneklerinden biri; konuyu [BÖTE'ye öğrenci alımı neden azaldı?](#) yazımızda ele aldık.

Bununla birlikte "Türkiye'de öğretmen fazlası var" demek de eksik bir değerlendirme olur. İhtiyaç alana, kademeye ve bölgeye göre değişir. Bir alanda mezun fazlası varken başka bir alanda ya da belirli bölgelerde öğretmen bulmakta güçlük çekilebilir. Bu nedenle sağlıklı bir değerlendirme, genel sayılardan çok alan ve bölge bazındaki verilere dayanmalıdır.

Sayı kadar nitelik

Öğretmen açığı tartışması çoğu zaman sayılar üzerinden yürüyor; ancak rapor sorunun yalnızca öğretmen sayısı ile sınırlı olmadığını, öğretmenlerin yetiştirilmesi, desteklenmesi ve meslekte tutulmasıyla da ilgili olduğunu vurguluyor.^[1] Açığı hızla kapatmak isteyen sistemler, yeterli hazırlığı olmayan kişileri sınıflara yönlendirmek gibi kısa vadeli çözümlere başvurabiliyor. Bu tür çözümler sayıyı artırsa da öğrenmenin niteliğini tehlikeye atabiliyor. Ingersoll ve Strong'un derlemesinin gösterdiği gibi, mesleğe yeni başlayanlara sunulan destek, öğretmenin hem sınıftaki etkinliğini hem de meslekte kalma olasılığını artırıyor.^[5] Kısacası öğretmen açığıyla mücadele, yeni öğretmen yetiştirmek kadar mevcut öğretmenlere yatırım yapmayı da gerektiriyor.

Öğretmen adayları için ne anlama geliyor?

- **Alan seçimini veriyle yapın:** Tercih etmeyi düşündüğünüz alandaki mezun ve atama dengesini araştırın.

- **Mesleğin geleceğine bakın:** Öğretmenlik küresel ölçekte ihtiyaç duyulan bir meslek; uluslararası deneyim ve yabancı dil becerisi farklı kapılar açabilir.
- **Mesleğe hazırlığı ciddiye alın:** Hazırlık ve uyum süreçlerinin niteliği, mesleğin ilk yıllarında kalıcılığı etkiliyor.

Sonuç

Dünyada 44 milyon öğretmen açığı, öğretmenliğin küresel ölçekte en kritik mesleklerden biri olduğunu gösteriyor. Türkiye'nin sorunu ise farklı: sayıdan çok alan ve bölge dengesi. Her iki durumda da ortak nokta, öğretmenliği cazip ve sürdürülebilir bir meslek hâline getirmenin bütünlüklü politikalar gerektirmesi.

Özet

- UNESCO ve Öğretmen Görev Gücü'nün 2024 raporuna göre 2030 hedeflerine ulaşmak için dünyada **44 milyon** ek öğretmen gerekiyor.
- Bu ihtiyacın yaklaşık üçte biri, 15 milyon öğretmen, Sahra altı Afrika'da.
- OECD'nin TALIS araştırmasında öğretmenlerin yalnızca yüzde 26'sı mesleklerinin toplumda değer gördüğünü düşünüyor.
- Türkiye'de ise bazı alanlarda sorun açık değil, mezun sayısının atama sayısını aşması; bu da farklı politika soruları doğuruyor.

Sık sorulan sorular

Dünyada kaç öğretmen açığı var?

UNESCO ve Öğretmen Görev Gücü'nün 2024 tarihli küresel raporuna göre, evrensel ilk ve ortaöğretim hedefine 2030'a kadar ulaşmak için dünyada 44 milyon ek öğretmene ihtiyaç var.

Öğretmen açığı en çok nerede?

Rapora göre ihtiyacın yaklaşık üçte biri, 15 milyon öğretmen, Sahra altı Afrika'dadır. Yüksek gelirli ülkelerde ise sorun daha çok öğretmenlerin meslekte tutulmasıyla ilgilidir.

Öğretmen açığının nedenleri nelerdir?

Öğrenci nüfusunun artışı, emeklilikler, öğretmenlerin meslekten ayrılması ve mesleğin cazibesinin düşmesi başlıca nedenler arasında sayılıyor. Nedenler bölgeden bölgeye değişiyor.

Türkiye'de öğretmen açığı var mı?

Türkiye'de tablo alana ve bölgeye göre değişir. Bazı alanlarda mezun sayısı atama sayısının belirgin biçimde üzerindedir. Bu nedenle genel bir açık ya da fazla yerine alan bazında değerlendirme yapmak gerekir.

Öğretmenlik mesleği nasıl daha cazip hâle getirilir?

Uluslararası öneriler; nitelikli öğretmen eğitimi, mesleğe başlangıçta mentorluk desteği, kariyer olanakları, uygun çalışma koşulları ve mesleki özerkliği birlikte ele almayı öneriyor.

Öğretmenler mesleklerinin değer gördüğünü düşünüyor mu?

OECD'nin TALIS 2018 araştırmasında, katılan OECD ülkelerindeki öğretmenlerin ortalama yalnızca yüzde 26'sı mesleklerinin toplumda değer gördüğünü belirtti.

Kaynaklar

- 1 UNESCO ve International Task Force on Teachers for Education 2030 (2024). Global Report on Teachers: Addressing Teacher Shortages and Transforming the Profession. UNESCO.
- 2 UNESCO ve International Task Force on Teachers for Education 2030 (2024). Global Report on Teachers: Addressing Teacher Shortages and Transforming the Profession.
- 3 OECD (2020). TALIS 2018 Results (Volume II): Teachers and School Leaders as Valued Professionals.
- 4 OECD (2005). Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers.
- 5 Ingersoll, R. M. ve Strong, M. (2011). The Impact of Induction and Mentoring Programs for Beginning Teachers: A Critical Review of the Research. Review of Educational Research, 81(2), 201–233.
- 6 Millî Eğitim Bakanlığı (t.y.). Bakan Yılmaz, YÖK'te Eğitim Fakültelerinin Yöneticileriyle Bir Araya Geldi.

Atıf

BÖTE Editör Ekibi. (2026, 25 Eylül). Dünyada Öğretmen Açığı: 44 Milyon Öğretmen Nereden Bulunacak?. *BÖTE Blog*. <https://bote.web.tr/blog/dunyada-ogretmen-acigi>

Bu belge hakkında. Bu PDF, bote.web.tr'deki Dünyada Öğretmen Açığı: 44 Milyon Öğretmen Nereden Bulunacak? yazısının BT-012 kodlu belgesinin 1.0 sürümüdür.

Sürüm geçmişi ve değişiklikler: bote.web.tr/d/bt-012. Güncel sürümü ve bütün yazıların PDF'lerini bote.web.tr/pdf adresinde bulabilirsiniz. Elinizdeki dosyanın bizim yayımladığımız sürümle birebir aynı olup olmadığını bote.web.tr/d adresinde denetleyebilirsiniz; dosya cihazınızdan dışarı gönderilmez.

© 2026 bote.web.tr · Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

PDF merkezi

BÖTE bölümü, eğitim fakültesi ve öğretmenlik üzerine ücretsiz, kaynaklı yazılar. Bu belgenin güncel hâli ve çok daha fazlası sitede.

Blog yazıları

Eğitim teknolojileri, kuramlar ve öğretmenlik

bote.web.tr/blog

PDF merkezi

Güncel PDF'ler, sürüm geçmişi ve doğrulama

bote.web.tr/pdf

BÖTE hakkında

Bölümün tarihi, amacı ve fakültedeki yeri

bote.web.tr/about

Müfredat

Dört yıllık ders programı ve dersler

bote.web.tr/curriculum

Mezunlar ve meslek

Mezunların çalıştığı alanlar ve unvanlar

bote.web.tr/graduation

Belge doğrulama

PDF'inizin güncel ve özgün olduğunu denetleyin

bote.web.tr/d

Üniversite topluluklarını, etkinlikleri ve şirketleri tek uygulamada buluşturan ücretsiz kampüs platformu.

- **Dijital portföy**
Katıldığınız etkinlikleri ve sertifikalarını uniconnectly.com/@kullaniciadi adresinde herkese açık sergile
- **Sertifikalar**
Platformda verilen sertifikalar doğrulanmış işaretli, edu.tr e-postan onaylı
- **Topluluklar ve etkinlikler**
Üniversitelerdeki toplulukları ve takvimi tek ekranda gör, başvurulmuş etkinliklere katıl
- **Doğrulanabilir katılım**
QR ile giriş yaptığınız etkinlikler portföyünde doğrulanmış listelenir
- **Anlık fırsatlar**
Staj, iş ve burs duyuruları akışına düşer
- **Üye kartı indirimleri**
Takip ettiğiniz toplulukların anlaşmalı işletme indirimlerinden yararlan

Ücretsiz keşfet

QR kodu okutun ya da uniconnectly.com adresine girin.

Diğer yapımlarımız

UniConnectly gibi bunlar da bizim yapımlarımız. Bu belgeyi ücretsiz sunuyoruz; yapımlarımızı keşfetmeniz ve çevrenizle paylaşmanız, bu çalışmalarını sürdürmemiz için en büyük destektir.

ahmetcelen.com.tr

Üniversite ve kamu sınavlarına ücretsiz matematik: konu anlatımları ve PDF'leri, çıkmış sorular ve sınav geri sayımları.

ahmetcelen.com.tr

Hayvanseverlerin sosyal medyası ve veteriner akıllı klinik yönetim uygulaması.

veterito.com